

перативни работилници, които изработват вещи за лично и домакинско потребление, включват в стокооборота само приходите срещу изработката.

Аналогичен случай можем да имаме и в сферата на търговията. Например, ако купуваме от един магазин стока за 100 лв. и срещу нея връщаме стока за 20 лв., т. е. заплащаме 80 лв., то, като стокооборот ще се отчете само сумата 80 лв., тъй като със стойността на върнатата стока трябва да се намали отчетеният преди това стокооборот, основанието за което ние вече изяснихме. В точка 2 на инструкцията обаче при продажба на стоки на населението за обмяна срещу селскостопански произведения като стокооборот се отчита цялата продажна стойност на стоката, която се предава на производителя, без да се приспада стойността на предадените от него селскостопански произведения. При това положение се поставя въпросът има ли някакво противоречие между текстовете на т. 7 и т. 2? Безспорно не. В последния случай стокооборотът не се коригира със стойността на предадените селскостопански произведения, тъй като тук няма дублиране. Тези селскостопански произведения до момента на обмяната им не са били стока и тяхната стойност не е била включвана в стокооборота въобще. Както текстът на т. 7, така и текстът на т. 2 са правилни. Неправилен и противоречив е обаче текстът на т. 15. Според него, когато в заведенията за обществено хранене се приготвяват ястия с продукти на клиентите, като стокооборот се отчита само заплатеното от клиента за приготвяването на ястията, а не стойността на ястието. Вероятно авторите на инструкцията за отчитането на стокооборота са сметнали този случай аналогичен на т. 7, а не на текста на т. 2, поради което предписват в стокооборота да се отчете само разликата между стойността на приготвените ястия и стойността на дадените от клиента материали. Но какви материали дава клиентът? Нима е логично клиентът да закупи продукти от магазина и да ги предаде на заведението за обществено хранене, в който случай той няма да има никаква изгода, а обратното — извънреден труд по покупката. Обикновено това са продукти, които не са купени от търговската мрежа, като дивеч, риба, гъби или собствено производство селскостопански произведения. Тяхната стойност не е отчитана като стокооборот и сега, когато те се включват в приготвяването на кухненската продукция, трябва да се отчитат и като стокооборот. Това становище се подкрепя и от начина, по който се уреждат сметните отношения между клиента и заведението за обществено хранене. За получените от клиента материали се издава редовен приходен документ и със стойността се заверява сметката му, а със стойността на приготвените ястия по продажни цени за категорията на заведението се задължава сметката му. Клиентът доплаща разликата в пари. Случаят е напълно сходен на този при обмяната на селскостопански произведения, поради което заведенията за обществено хранене, когато приготвяват ястия с продукти на клиента, трябва да отчитат като стокооборот цялата стойност на ястията. Начинът на отчитането, както видяхме по-горе, осигурява необходимите стойностни данни за това.

Подобен на горния случай е и текстът на алинея II от т. 18 на инструкцията, където се казва: „Ученическите столове, които получават всички хранителни продукти от учениците, не отчитат стокооборот“. Столовете, като вид заведения за обществено хранене, имат задача да приготвяват и продават на работниците кухненска продукция. Тяхната дейност не може да се приравни с тази на работилниците за поправки, пекарните и пр., където се върши само известна услуга. В столовете се